

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krona, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnina z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 20.

V Ptuj v nedeljo dne 15. maja 1910.

XI. letnik.

Današnja številka obsega 2 strani priloge, torej skupno 10 strani. Obenem prinašamo danes 6 slik.

Nekaj za premisliti.

Odkar delujemo naprednjaki v javnosti, vedno trobimo to-le v naš rog: vsaka politika je za ljudstvo odveč, — kmetije, obrtniki in delavci potrebujejo edino **gospodarskega dela**. Naši prijazni nasprotniki se seveda rogajo temu pametnemu načelu. Gre se jim za vse druge „cilje“ in „želje“. Samo da enega prvaškega šribarja tu ali tam nastavimo, — to jim je več vredno, nego vse drugo! Rajne imajo prvaki, da se petim slovenskim kmetom po eksekuciji posestva proda, nego da bi se le enega šribarja prestavilo. V tem tiči bistvo vse prvaške politike... Človek se seveda vedno povprašuje: ali je ljudstvo s tako politiko zadovoljno? Po našem mnenju, — in za to mnenje imamo tudi dokaz! — ni ljudstvo s tem zadovoljno. Mi celo trdimo, da se nekaj najbolj zagriženi prvaki od te politike obračajo, v kolikor so kmetškega ali obrtniškega stanu. Samo tisti so s prvaško politiko zadovoljni, kateri imajo od nje dan za dnevom čistega dobička. Ljudstvo pa jim obrača hrbet...

Prvaški voditelji vse to sami prav dobro čutijo. Zato premišlujejo, kako bi zopet svoj vpliv in svojo moč nazaj dobili. Z mladostjo se seveda ne morejo boriti, kajti od enega Terglava ali celo od dr. Kukovca se res politične resnobe ne more zahtevati. Z denarjem se tudi ne morejo boriti, kajti denar ljubijo sami preveč. Debeli klerikalni gospodje so sicer zelo „požrtvovalni“, ali na lastni trebušček vendar nikoli niso pozabili. In, to priznavamo, od „narodne stranke“ pač ne moremo bogve kaj zahtevati; kajti ta stranka je tako sputana, da ji najstarejši jud niti počenega groša več ne posodi.

Tako primanjkuje prvakom vsako sredstvo. In zato so vzeli zadnje orodje, — **najgrše, najbrutalnejše nasilje**. Kjer pamet, kjer prepričanje ne moreta zmagati, tam naj zmaga pest... In zadnji časi nas opravičujejo, ako trdimo, da so prvaki, zlasti pa redki pristaši „narodne stranke“ padli na stališče postavolomcev, ubijalcev in tolovajev. Vemo, da vsi pristaši teh strank tega niso krivi. Vemo pa tudi, da je vzgoja te stranke temu kriva! Ali ni Plojeva „Sloga“, katero pusti ta „moralni“ strahopetnež v Ljubljani tiskati, ker se boji poštenih stajerskih porotnikov, naravnost hujskala, da naj se sadno drevje ob okrajnih cestah uničuje? Ali ni koroški „Š-Mir“ zagovarjal uboje in umore, ki so jih izvršili njegovi pripadniki iz narodnega sovraštva? Ali niso narodnjaki v Hrastniku na železniško progo naložili kamenje, da bi 30 oseb iz golega političnega nasprotstva umorili? Ali ni en Topolovec na Ptujski gori poštenega posestnika K. Repo po krivici aretirjal in 9 ur zaprl in ga za stotine denarja oškodoval? ... Vse to je le par slučajev! Prvaštvo skuša ravno s terorizmom zmagati. Nož, kamenje, preziranje cesarske postave, to so mu sredstva...

Ali nekaj so pa ti gospodje le pozabili: Kdor veter seje, žel bode vihar! Ali mislite, da se bodejo slovenski kmetje res pustili po nedolžnem zapirati? Ali mislite, da bode smeli vedno postaviti v blato teptati? ... Ej, gospodje prvaških strank, kako grozovito se motite! Veter ste sejali in že se bliža — vihar, ki vas bode pobral, vi nasilneži, vi teroristi, ki mislite, da je ljudstvo tovarna živina...

Politični pregled.

Državna zbornica dela počasi in brez posebnega vznemirjenja naprej. Vsak dan se sicer čuje o „križah“ in „črnih oblakih“, ali vlada se drži le še na krmilu. Bienenrthova vlada ima ravno staro avstrijsko geslo: „Es wird fortgewarstelt“...

Lovsko svetovno razstavo so ob navzočnosti cesarja otvorili na Danaju.

Zaželjeni mandati. Za poslaniški mandat, ki ga je zapustil pokojni grof Kolowrat, se poteguje 6 kandidatov (!)

Politični napad. Proti kandidatu Búrdia v Karansebusu na Ogrskem se je izvršil revolverski napad. Storilca so zaprli, predno je mogel svojo nakano izvršiti.

Ljubljanski občinski svet si je zopet znane agenta in ruskega romarja Ivana Hribarja za župana izvolil. Mi pravimo: vsako mesto ima takega župana, kakoršnega zasluži. Na ljubljanski županov stolec spada na vsak način — Žane z Iblane.

V Trstu so ob priliki dohoda laških Padancev domači irendentovci protiaustrijske demonstracije prirejali. Policija je „neodraščene laške bratce“ kmalu ukrotila in jih celo tolpo pozaprla. V luknji so si menda svojo irendentovsko kri ohladili...

Državnezborska volitev. Kakor znano, je poslanec Vinko Ježovnik v Velenju umrl. Treba je torej za ta volilni okraj, ki obsega sodnijske okraje Marenberg, Šoštanj, Slov. Gradec in Gornigrad nove volitve, ki se bode izvršila dne 4. julija t. l. Ako bi bila ožja volitev potrebna, izvršila se bode 8. julija. Mi bodedmo svoje stališče glede te volitve še pojasnili.

Ogrske volitve se bodejo vršile od 1. do 10. junija. Poslanci in magnati pa so sklicani za 21. junija v državni zbor. Volitve bodejo povzročile velikanski boj. Vlada hoče na vsak način večino za-se pridobiti. Že sedaj se vršijo volilni shodi s pretepi in napadi, kakor je to že navadi naših madžaronskih sosedov.

Politična tatvina. Lvovskemu namestniku dr. Bobrznyski so v železniškem vozu neznanzi ukradli taško, v kateri so se nahajali važni politični dokumenti. Tatu niso dobili.

Na Hrvaškem predlaga vlada spremembo volilne postave na podlagi cenzusa od 6 do 15 kron ter vpeljuje direktne in javne volilne pravice. Čas bi bil, da bi splošna volilna pravica končala grdo korupcijo na Hrvaškem.

Napredno gospodarsko delo.

Poročilo kmetijske podružnice Rogaška Slatina.

V minulih mesecih letošnjega leta priredila je naša podružnica razun občnega zbora mnogo koristnih potovalnih shodov.

Tako je govoril dne 3. februarja g. direktor Belle pri sv. Križu (pri žalibog jako slabi udeležbi) o umnem kletarstvu z ozirom na novo vinsko postavo, na istem dnevu je gospod direktor Zweifler iz Maribora v Rogatcu govoril o približno istem predmetu pri prav povoljni udeležbi. Vsled slabe dozoritve lanskega vinskega pridelka bila sta ta dva podružna shoda jako umestna in so si udeleženci lahko marsikaj svet v lastno korist zapomnili. Nadalje so se priredili sledeči shodi: dne 4. marca pri Sv. Florianu, 13. marca v Žetalah, 5. maja pri Sv. Roku in 8. maja v Donački gori.

Pri vseh teh zborovanjih je govoril g. e. k. okr. živinozdravnik Joh. Fischer obširno o novi živinskokužni postavi (Thierseuchengesetz) kakor tudi o živinskem prometu ob meji, pristavil je še opis različnih kužnih bolezni in dal navzočim kmetom navodila kako se imajo v raznih slučajih ravnati, da ne padejo vsled nesreče še v kazen.

Gospod živinozdravnik je vedno povdarjal, da hoče biti prijatelj in posvetovalac kmeta in da se naj vsakateri z zaupanjem od njega obrne, svaril pa je tudi ob enem zoper postavne prestopke, kar bi sicer imelo za dotičnega neprijetne posledice. Podružnični podnačelnik g. Drofenig je z ozirom na slabo stanje vinskega prometa odločno svaril zbrane kmete, naj ne delajo preveč vinogradov na novo, ampak naj nižje lege z dobro zemljo rajši pridelovanju krme posvetijo, ker je ja le živinoreja edina panoga, katera skrbnemu kmetu najsigurnejši dobiček prinaša, vinograd pa naj se le tam v posestvu primerni velikosti napravi, kjer svet vsled jako ugodne lege zato sodi — proč torej z nizkimi legami, proč z — severnimi legami naše najboljše južne lege so za vinorejo komaj zadosti dobre, pride-lamo rajši nekaj manj in boljše vino, katero se bo dalo tudi razpečati. Z temi uvodnimi besedami prešel je na kapitel travništvo, navduševal kmete k racionalni upravi travnikov, priporočal da se kmetje poprimejo modernih pripomočkov, kakor na mokrem svetu polaganje drinaž (državna in deželna podpora 40%) proti mahu travniška brana, redno gnojenje travnikov z domačim in umetnim gnojem. Razložil je pomen in vpliv različnih umetnih gnojil in priporočal za travnike zlasti visokoprocenčno Tomaževo moko in 40% Kalijevo sol; dokazal je da se pod gotovimi pogoji tudi uporaba čilskega solitra dobro poplača in je zadnjega v zvezi z prej imenovanimi gnojili posebno za trsje in krompir toplo priporočal. Važno je da se gnojila pravčasno v primerni množini in enakomerno raztrosijo. Da si posamezni vinogradniki o učinku čilskega solitra lahko na lastnem trsju prepričajo, je govornik večim podaril po eno kilo imenovanega gnojila in rekel, da naj stem nekaj trsov gnojijo in sicer okoli 20. maja naj se da v bližino trsa ena, okoli 1. junija druga žlica tega gnojila; uspeh bo bujna rast in močen les

— tako gnojeno trsje ali krompir pa je treba zgodaj in jako pazno škropiti proti Peronospori. Govornik je končno na vsakem shodu v imenu podružnice podaril navzočim po eno goltno cev (Schlundrohr) in se je nje raba ponovno pokazala.

Akoravno so bili vsi ti shodi nepričakovano dobro obiskani je udeležba pri sv. Roku posebno pohvalna bila in gre zato tamošnjemu g. župniku v tem oziru vsa hvala.

Nadaljni shodi se še v kratkem vršijo pri Sv. Križu, kjer bi pač večjo udeležbo pričakovali in na Podplatu.

Končno še omenimo, da se je dne 7. maja vršilo v Rogatcu prvo licenciranje bikov po novem načinu. Rogaški okraj je letos postal čistokrvni okoliš muredolske pasmine (Murbodner Reinzuchtgebiet.) Vsled tega in pa vsled suše l. 1908 bila je udeležba (10 bikov) mala, vključno temu pa je nekaj bikov zadovoljilo in je upati da bo živinska rastava l. 1911 za začetek povoljna — treba bo seveda še mnogo skupnega gospodarskega dela..

Dopisi.

Brežice na Savi. („Naši obrtniki“ poštenjaki in razno drugo). Predpretekli teden prišel je ključarski mojster Amroš iz Zagreba nenaznanen v Brežice. Obiskal je bratski parček ključ. mojster Klobučar, ki sta bila svoj čas pri njemu kot učenca in pomočnika. Bratski parček pa ni bil posebno vesel nad tem obiskom, ko je izvedel njega pravi namen. Poštenjaka sta namreč delala z orodjem, ki je bilo Amrošu ukradeno. S to tatvino se je Amrošu veliko škodo napravilo. Poštenjaka se bodeta pri okrožni sodnji v Celju zagovarjala. — Prvi maj zahteval je pri nas 3 težko ranjene žrtve pri streljanju iz možnarjev. Vsi trije ležijo zdaj v naši splošni bolnišnici pod oskrbo g. primarija dr. Hansa Höllera. Zdaj lahko neumnost tega streljanja izpoznavajo. Skrajni čas je, da bi tu oblast nastopila in to bedasto streljanje odločno prepovedala. Eden ranjenec je iz občine Sromlje, vas Volčje, drugi iz občine Artič, vas Pohance, tretji pa je Kranjc iz Boršta v občini Cerklje. Najtežje ranjen je oni iz Volčja; izbilo se mu je eno oko in tudi drugo je težko poškodovano. — Kurji tatovi v Brežicah in okolici se vedno predrzneje pojavljajo. Marsikateri posestnik je vse svoje kokoši izgubil. Posebno hudo je to posestnika Karl Hribera zadelo, ki je imel štajerske plemške kokoši. Od tatov manjka še vsaka sled, ali orožništvo jih pridno zasleduje. Ali zasledovanje je jako težko, ker je meja tako blizu in trg v Zagrebu za tatove tako ugoden. — Za celi brežiški okraj se je vpeljalo pojestreno pasjo kontumaco. To popolnoma opravičeno. Te dni je postal zopet pes vdove Novak iz Vidma stekel in je bežal okoli, grizel vse, kar je dosegel. Na Bizelskem so ga potem ustrelili. Nesrečo je imel neki fant iz okolice Pletarje, katerega je pes ugriznil. Odpeljal se je takoj v Pasteurjev inštitut na Dunaj. V okolici Artiča so polovili in postrelili tudi vse mačke, ker so tudi te stekline dobile. Bojimo se, da nekatere politikujoče prvake ta bolezen ne prime.

Od sv. Lovrenca slov. goric. Ljubi mi „Štajerc“, res ni moja navada, s kom po časnikih se prepirati; pa žali Bog, ker ne spimo po leti, tak kak jež po zimi, moram marsikaj videti, kakor tudi slišati. Dne 5. maja je napadel blagajnik „Mladeniške zveze“ štiri fante, ter jih hotel menda pobiti. Kako pa to? mogoče Vama z g. kaplanom primanjkuje denarja v va-jini kasi, da si hotel od fantov kaj dobiti? Ali žali Bog, kasa bode zdaj že polna, ako naš blagajnik vse tiste zašnice notri zloži, katere je dobil od mirnih fantov. Podučite, g. kaplan, Vašega blagajnika, naj se dostojneje obnaša, kakor se sliši za uda „Mlad. zveze“, ne pa kak da bi v šumi gor zrastel. Za danes dovolj. Drugikrat več.

Od sv. Lovrenca slov. goric. Nek ljubljanski listič, katerega se mi ne zdi vredno, da ga imenujem, prinesel nam je Lovrenčanom res lepo notico. Zakaj da mi Lovrenčani k tukajšnemu trgovcu g. Hans Toplaku hodimo kupovat in da potem dobimo „Štajerca“. Oh ti dopisunček ljubljanske cunje, saj te dobro pozna-

mo; le pazi, da ne prideš na solnce, ker imaš dovolj masla na glavi. Mi Lovrenčani pa smo in bomo k Toplaku hodili kupovat, ker on je voljan vsakemu dobro in hitro postreči. Ti dopisunček, ti si pač pri tem trgovcu najmanj kupil ali pa celo nič. Če pa glih kaj, si pa še tisto vzel na sto let čakanja na denar. Ker ti hodiš zmiraj iz kraja v kraj tak kak zajec z grma v grm.

Iz Polenšaka. Zadnjič smo poročali, kako je fara Polenšak srečna in resnično je to. Na zadnjega aprila zvečer in pa prvega maja se je tako streljalo na Polenšaku, kakor da bi „Kaisermanöver“ bil, da se je več ljudi od drugih far privabilo in vse je bilo v vencih, bolj kakor takrat, kadar pridejo častiti knez in škof sv. birmo deliti... Vsled tega so privabili dosti mladih fantov v Lovrečovo gostilno. Tam sta se dva fanta sprla, doma iz fare sv. Lovrenca, kjer najbolj „Sl. Gospodarja“ berejo. Potem je N. Horvat sunil znožem N. Vilenika v vrat tako močno, da je ta čez pol ure umrl. Lepa vzgoja! Ravno poprej se je v cerkvi pridigalo skoro predolgo, da se nobena duša ne sme zgubiti skozi duhovnega pastirja; in malo pozneje se je to zgodilo, ko so pri najlepši zabavi bili duhovniki. Veliko število jih je bilo, nihče se ni brigal za dušo umirajočega; ravno neki J. Mikš ga je spovedaval in mu rano obvezal za dobro plačilo. Tudi pokojni fant je imel revolver pri sebi. S takimi „roženkranci“ zdaj mladi fanti grejo k drugi cerkvi... In ravno v najboljši klerikalnih farah se največ takih pobejov zgodi! Čujemo, da je novi župnik Podplatnik, ko je o uboju slišal, rekel: „Hvala Bogu, da fant ni iz moje fare“. To je bila vsa njegova skrb. Res, s slabim znamenjem je pričelo župništvo Podplatnika v Polenšaku.

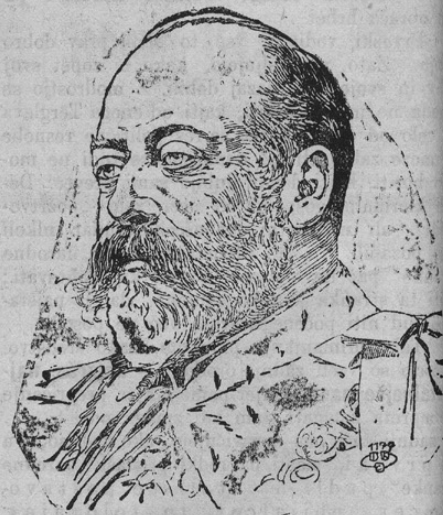
Iz Ptuj. Preljubi „Štajerc“. Zopet ti pošljem jedno novico o „Marijini družbi“ v Ptuj. O. Pius Waxelli v Ptuj hvalijo in čislajo svoje družbenice. Še na 4. aprila t. l. so pri pozni pridigi hvalili svoje ovčice, kakor jih imenujejo, kakor se lahko družbenice varujejo hudega in lahko zaspijo a zjutraj pa lahko ustajajo, bolj kakor druga dekleta. Hej! ravno letos na 1. majnika je res jedna družbenica iz mestnega vrha lahko zaspala in zjutraj lahko ostala, ker je po noči porodila sinčka. Čudno! Kaj ne? In

ravno ta družbenica, a pardon, ne družbenice, več, je še pred par mesecem klečala v beli obleki z gorečo svečo pred oltarjem. Kaj pa boste noriti rekli na to? Ste jo tak učili? Kako boste sedaj pridigovali o tem? Jih boste zopet hvalili nedolžne ovčice? Res ni videti po dnevi družbenic občevoati s fanti, a zato pa je po noči bolj vse živo. Upam da bi se kaj takega kmalu ponovilo pri družbenicah. Potem še bodo imele večjo spoštovanje. Adijo družbenice!

Hoče. Znebili se ga še nismo, pa bo že, bo! Sicer nam pa dela toliko kratkega časa, da ga bodemo svoje dni še težko pogrešali. No, no, kar mora biti, mori biti. „Štajerc“ mi dragi, pa tebe prav nič ne mara, sovražni in preklinja, da je joj; oh ti siromašek ti rečem kam te še spravi naposled. Pa nič se ne togoti, ne lažni se ne boj, vzemi „ekstra“ krtačo, pa ga, fei, op in sprasi, pa ti bode morda sčasoma slavo pel. Se spominjaš, kako je v St. Miklavžu Velikonočno meso žegnalo. Se ne — no pa ti jo spoznam. Bil je v Mariji Brez-kamor so mu Miklavžani voz poslali, da bi lepše prijetno se pripeljal do njih. On pa, no vsaj več, omenim našega višič slane kaplančka Kranjca — pa je zvedil, da je njegov haker „Štajercianec“, ter se je javil, da se s takim ne vozi. Ko dotičnemu postenjak-tu na ušesa pride, prime za vajeti pa jo pobriše. Kranj-ček pa si je moral sam koleselj najeti, v katerem sredi pota srečno obiti. Odtrgal je svoje pulte noge in jo peš brusil proti St. Miklavžu. Ker ga je Štajer-aneč in voz in smola nekako razburilo in hotel žegnati Velikonočne darove. Nazadnje ga je neka gospodinj-vendar naprosila. Glej, ti „Štajerc“, ti zlobni, take m-prtijte povzročuješ le ti sam. Ko bi ti ne bil tako gifi-bi tudi nas ne gifič, nas, katerim si se ti okoli vrti obesil, no pa tudi rečemo, da te imamo inate pr-radi. Torej nič ne jokaj, nič ne stokaj, tudi Kranjček-ljubezen ti je še enkrat gotova. Ali si morda že sliši-da je Kranjček ustanovil novo slovensko kaso? Kaj p-da! Denarja imajo neki že zdaj toliko v njej, da se Wertheimerca zavoljo prehude teže v klet pogrezni-Če ga bo le tudi kaj nazaj tega obilega denarčka Glej in zarade te kase se Kranjček hvali po svojih č-sopisih kot dobitnik cele fare in celega okraja — p-prosim — v gmotnem in duševnem zmislu. Sicer o-ti farbariji zinem kesneje še katero. Kranjček bitko o-tožuje v časnikih, da ga hoški nemškutarji neki strabo-vito črte in preganjajo. Draga dušica, vedno te v-ndi ne moremo objemavati in se tvojim vrlim rebrom pr-tiskovati, ne gre, res ne gre. Pa je že tak! Kdor l-jubezen seje, ljubezen žeje — a koliko ljubezni si p-nasjal med nami? Žalostno, prežalostno je, ako mora-farani prositi in potezovati se za prestavljenje svoj-g duševnega pastirja, kjer tega ne morejo spoštovati, k-ga morajo zaničevati zaradi njegovega nasilstva, zaradi nemira, prepira in sovraštva, ki ga je sprilil med na-Koliko nemira, koliko razprtije, koliko sovraštva je spr-il med nas in to on potem smatra kot duševne zaslu-

Angleški kralj umrl.

Kralj Edvard je bil sicer že leta sem bolehen, ali jeklena njegova natura je vse bolezni premagala. Zdaj pa je hipno zgrabilo in nakrat je pretresla ves svet vest o njegovi smrti. Pokojni Edvard bil je vladar največje svetovne države, kralj Velike Britanije in cesar Indije. Bil je pa tudi eden najmodrejših vladarjev in najizkušenejših politikov. Naši državi njegova politika seveda ni bila vedno prijazna. Kralj Edvard je bil najstarejši sin kraljice Viktorije in je dosegel skoraj 60. leto svoje starosti. Rojen je bil namreč 9. novembra 1841 v palači Buckingham, kjer je tudi umrl. Kraljica vdova je Aleksandra Danska. Na angleškem tronu sledi kralju Edvardu njegov drugi sin, vojvoda od Clavna. Novi kralj nosi ime Jurij V. Rojen je bil l. 1865. Njegova soproga je bivša princesinja Mary od Tecka. Novi kralj ima že 5 sinov. Mi prinašamo tu

na desni strani sliko pokojnega kralja in spodaj na levi strani ono njegovega naslednika ter tega soproge. Političnih posledic smrtni ta slučaj ne bo imel. Vsi vladarji in parlamenti so izrazili svoj obžalovanje nad nepričakovani smrti tega velikega kralja. Pogreb je sijajen. Upamo da bode i novi angleški kralj v prvi vrsti zasiguril svetovni mir. Preteklo je imela dovolj krvavih vojsk; čas bi bil da se narodi pomirijo.

Ali si se že na

„Štajerca“

naročil? Ako ne, stori to takoj!